

บทคัดย่อ

โครงการแนวทางการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นฐานในการฟื้นฟูชีวิตคนและสิ่งแวดล้อมรอบเขายายดา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ระยะที่ 2 ภายใต้ความร่วมมือในการทำงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และบริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด เพื่อค้นหาแนวทางการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นฐานในการฟื้นฟูชีวิตคนและสิ่งแวดล้อมรอบเขายายดา ผ่านการพัฒนาโจทย์วิจัยที่มีคุณภาพเชื่อมโยงกับประเด็นการจัดการทรัพยากร ความมั่นคงทางอาหาร และการพัฒนาเด็กและเยาวชน / การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย / รูปธรรมโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น การค้นหาทุนทางสังคม (Social Mapping : SM) ในการพัฒนากลไกบริหารจัดการและติดตามสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของพี่เลี้ยงในพื้นที่เป้าหมายในประเด็นที่ทำหายกับสถานการณ์ใหม่ๆ และบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ฐานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อเป็นเครื่องมือในการหนุนเสริมพันธกิจของภาคีหน่วยงาน องค์กร และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นในลักษณะ co-funding & co-working และการสังเคราะห์ชุดความรู้ที่ได้จากการพัฒนาโจทย์วิจัยที่ทำหายกับสถานการณ์ใหม่ๆ ประสบการณ์การวิจัย กลไกการทำงาน และการติดตามสนับสนุนการวิจัยในพื้นที่ 10 ชุมชนรอบเขายายดา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

จากการดำเนินงานโครงการแนวทางการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นฐานในการฟื้นฟูชีวิตคนและสิ่งแวดล้อมรอบเขายายดา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ระยะที่ 2 ทำให้เกิดโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นโครงการใหม่ จำนวน 2 โครงการ และอยู่ระหว่างการพัฒนาโครงการ 3 โครงการ ในพื้นที่ตำบลตะพง ตำบลเพ และตำบลบ้านแลงครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เกิดงานเขียนการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง เครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่รอบเขายายดาประมาณ 30 คน จาก 5 พื้นที่ ที่มาเข้าร่วมเรียนรู้กระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัย การพัฒนาโครงการ การพัฒนาศักยภาพ การเข้าร่วมประชุมเครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่น รวมทั้งการสรุปบทเรียนเครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามและเครือข่ายนักวิจัยเขายายดากับ SCG ลำปาง จนทำให้ทีมวิจัยที่ผ่านการดำเนินโครงการกล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถนำเสนอ และแลกเปลี่ยนได้อย่างเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์ และจัดทำแผนงานโครงการ สำหรับทีมวิจัยที่อยู่ระหว่างการพัฒนาโครงการก็เกิดความสนใจที่จะทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทีมวิจัยมีกำลังใจในการขับเคลื่อนงานต่อ แม้ว่าจะขาดช่วงการดำเนินงานไประยะหนึ่งจากข้อจำกัดเรื่องการลงหนุนเสริมของพี่เลี้ยง

ดังนั้นกระบวนการดำเนินงานระยะที่ 2 จึงต้องจัดลำดับความสำคัญของทีมวิจัย ตั้งแต่การประสานการพูดคุยร่วมกับทีมพี่เลี้ยงและนักวิชาการในพื้นที่ การประชุมเครือข่ายนักวิจัยเพื่อคัดเลือกทีมวิจัยที่มีความพร้อมในการดำเนินงานกระบวนการพัฒนาโจทย์ต้องมีการนำทุนทางสังคมและสถานการณ์ปัญหาที่มีในพื้นที่มาใช้ในการตั้งคำถามชวนคุย เพื่อกระตุ้นและเชื่อมโยงกับความรู้ทางวิชาการที่มีในพื้นที่ให้แนบกับประเด็นที่ชุมชนต้องการแก้ไขปัญหา การพัฒนาโครงการมีการชวนไล่เรียงหัวข้อในการเขียนตัวข้อเสนอโครงการ ตั้งแต่การตั้งชื่อโครงการ คำถามวิจัย วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงาน ผลที่คาดว่าจะได้รับทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แผนงานและงบประมาณ ตลอดจนการติดตามหนุนเสริมอย่างต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง องค์ความรู้ที่ได้จากการขับเคลื่อนงานร่วมกับเจ้าหน้าที่บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด คือ บทบาทการเป็นพี่เลี้ยงติดตามหนุนเสริมการดำเนินงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในส่วนของความรู้เชิงพื้นที่จากนักวิชาการ และกระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้เกิดการวางแผนกระบวนการ ออกแบบการจัดเวที การติดตามหนุนเสริม การพัฒนาศักยภาพ และการสรุปบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การพูดคุยในเวทีจึงมีความหลากหลายและทุกฝ่ายล้วนได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนงานในระยะต่อไป ควรมุ่งเน้นการติดตามหนุนเสริมโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินงาน 2 โครงการ ด้านการบริหารจัดการโครงการ ทีมวิจัย และงบประมาณของแต่ละโครงการ การพัฒนาศักยภาพทีมวิจัยกับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปวิเคราะห์ และการจัดทำรายงานโครงการระยะที่ 1 อย่างมีส่วนร่วม ควบคู่กับการ

พัฒนาโครงการใหม่ 3 โครงการ ให้ได้รับทุนสนับสนุนการดำเนินงาน และการวางกลไกการจัดเวทีเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่
รอบเขายายดาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การให้กำลังใจ และมุ่งสู่การดำเนินงานแก้ไข
ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ ตลอดจนการสรุปบทเรียนเพื่อสังเคราะห์การขับเคลื่อนงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่
บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น